

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ (за інтернет-ресурсами)

04.03.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Катажина Котинська: Без чесної розмови ми приречені на маніпульовану пам'ять. – Ольга Муха](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Більшість українців проти блокування Telegram – опитування. – Олена Расенко](#)

[«Дивимосся на Іран, думаємо про росію»: російська пропаганда – про військову операцію США в Ірані. – Костянтин Задирака, Андрій Пилюпенко](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[У Татарбунарах відмовилися демонтувати пам'ятник Пушкіну](#)

Театр

[Які прем'єри українські театри покажуть весною 2026. – Вікторія Кіхтенко](#)

[Повість Юрка Покальчука «Озерний вітер» вперше ставлять у театрі: коли відбудеться прем'єра. – Анастасія Курінська](#)

Музика

[У Кривому Розі пройде концерт гурту «ЩукаРиба» з автентичним звучанням українських пісень. – Вероніка Якимець](#)

[Spotify видалив 13% української III-музики, випущеної у 2025 році. – Ганна Задирайко](#)

Візуальні мистецтва

[У мадридському Музеї Тиссена-Борнемісса відкрили виставку Яреми Малащука та Романа Хімея](#)

[Евакуйована із Покровська скульптура «Оригамі Олень» вирушає у турне Європою. – Микита Кишиневський](#)

[Алевтина Кахідзе проведе переформанс у французькому музеї. – Анастасія Курінська](#)

[Розмова з кураторами проєкту «Дім за зорею». – Анфіса Дорошенко](#)

[У Києві відкриють виставку «Статус: безвісти. Стан: чекаю \(люблю\)» про родини зниклих військових](#)

[«Полином поле поросло»: в Promprylad Art Center відкриється нова виставка](#)

[Виставки у Львові, на які варто встигнути цього тижня. – Наталка Горішня](#)

[Львів'ян запрошують на виставку художника-військового про Чорне море. – Олександра Бодняк](#)

[Львів: у музеї історії релігії стартує конкурс дитячого малюнка «Світло у фарбах»](#)

[У Харкові пройде художня виставка «Спокуса». – Олексій Содома](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Які українські фільми вийдуть у кінотеатрах навесні 2026 року. – Марія Примич](#)

Література. Книговидання

[12 українських видавництв представлять книжки на Лондонській книжковій виставці](#)

[В Україні запустили онлайн-каталог перекладів вітчизняних книжок 34 мовами світу](#)

Музейна справа

[Культурна дипломатія в серці Франції. – Юлія Дон](#)

[У Літературному музеї Дніпра презентували масштабну експозицію. – Юлія Дон](#)

Охорона культурної спадщини

[Рейтарська – місто Ярослава чи територія під забудову? Вирішує Верховний Суд. – Ольга Балашова](#)

[Не реконструкція, а інтерпретація: як розказати історію княжого Галича без втручання в автентичність. – Оріся Шиян](#)

[Археологічна сенсація на Закарпатті, виявлено раніше невідому середньовічну фортецю. – Юлія Дон](#)

Вандалізм

[Біля львівського музею «Територія терору» вандал пошкодив виставку про загиблих військових. – Оріся Шиян](#)

Читання

[Війна, любов і книжки. Що насправді читають українці. – Вадим Міський, Наталка Соколенко](#)

Кадри

Новим гендиректором Довженко-Центру став Ігор Гладун. – Дар'я Лобанок

«Ми нікуди не йшли!»: росія повертається на Венеційську бієнале. – Анастасія
Большакова

Артем Пивоваров жорстко розкритикував американський гурт за вояж до
москви. – Віолетта Луньова

У новому альбомі гурт Gorillaz використав російську мову. – Наталка Горішня

У Польщі триває суд щодо можливої екстрадиції російського археолога
Бутягіна до України. – Ганна Задирайко

Загальні питання

Катажина Котинська: Без чесно́ї розмови ми приречені на маніпульовану пам'ять. – Ольга Муха

Польська літературознавиця й перекладачка, професорка Ягеллонського університету і лавреатка Drahomán Prize 2023 року Катажина Котинська у розмові для «Амбасадорів культури» пояснює, чому Drahomán Prize – це не лише про її «Найдовшу подорож», а про двадцятирічну роботу над українською присутністю в Польщі, як термін «націоналізм» стає «червоною ганчіркою» в міжкультурному діалозі та чому без чесно́ї розмови про Берестейську унію, Львів і радянське минуле ми приречені на маніпульовану пам'ять. Докладніше:

<https://chytomo.com/katazhyna-kotnska-bez-chesnoi-rozmovy-my-pryrecheni-na-manipulovanu-pam-iat/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Більшість українців проти блокування Telegram – опитування. – Олена Расенко

Більшість українців (76%) виступають проти повного блокування месенджера Telegram у країні, проте підтримують посилення контролю з боку правоохоронних органів. Про це свідчать результати опитування соціологічної групи «Рейтинг». Докладніше:

<https://socportal.info/ua/news/bilshist-ukraintciv-proti-blokuvannya-telegram-opituvannya/>

«Дивимосся на Іран, думаємо про росію»: російська пропаганда – про військову операцію США в Ірані. – Костянтин Задирака, Андрій Пилипенко

Докладніше:

<https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/39024/2026-03-04-dyvymosya-na-iran-dumaemo-pro-rosiyu-rosiyska-propaganda-pro-viyskovu-operatsiyu-ssha-v-irani/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

У Татарбунарах відмовилися демонтувати пам'ятник Пушкіну

У відповідь на запит щодо демонтажу пам'ятника, виконавчий комітет Татарбунарської міської ради Одеської області зазначив, що направив запит на отримання фахового висновку від Українського інституту національної пам'яті. Раніше Мінкульт вивів з Державного реєстру нерухомих пам'яток України пам'ятник Пушкіну в Татарбунарах. Докладніше:

<https://bilhorod.rayon.in.ua/news/1055510-u-tatarbunarax-vidmovilisia-demontuvati-pamiatnik-puskinu>

Театр

Які прем'єри українські театри покажуть весною 2026. – Вікторія Кіхтенко

Opera Aperta завершує екологічну трилогію, готуючи «Mōdraniht. Songs of Winter War» після «Chornobyldorf» і «GAIA-24. Opera del Mondo», Д.

Петросян ставить під сумнів пафосні уявлення про героїзм у виставі «Троянство», а М. Нікітюк планує повну версію «Свята мерців» після перемоги з ескізом на фестивалі імені Філіпа Арно. Представники українських театрів розповідають, які прем'єри вони готують весною. Чимало прем'єр підв'язують до 27 березня – Міжнародного дня театру. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1253922-aki-premeri-ukrainski-teatri-pokazut-vesnou-2026/>

Повість Юрка Покальчука «Озерний вітер» вперше ставлять у театрі: коли відбудеться прем'єра. – Анастасія Курінська

Її ставить Луцький незалежний театр «Гармидер» під керівництвом режисерки Р. Порицької. Ініціатива реалізується спільно з креативним простором «Дім Пако», що є родинною садибою Покальчуків у Луцьку. Прем'єру вистави «Озерний вітер» заплановано на травень, а у червні відбудуться гастролі містами України. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1254094-povist-urka-pokalcuka-ozernij-viter-vperse-inscenizuvali-koli-vidbudetsa-premera-vistavi/>

Музика

У Кривому Розі пройде концерт гурту «ЩукаРиба» з автентичним звучанням українських пісень. – Вероніка Якимець

10 квітня у Криворізькому академічному міському театрі драми та музичної комедії імені Тараса Шевченка відбудеться виступ фольклорного гурту «ЩукаРиба», що звертається до автентичного виконання української традиційної музики. Професійні фольклористи та дослідники відтворюють стильове і звукове наповнення традиційних пісень зі збереженням природного живого звучання. Їхній репертуар охоплює обрядову, родинно-побутову та ліричну народну творчість різних етнографічних регіонів України. У рамках заходу також проведуть майстер-клас із традиційних танців. Подію організовують Криворізький Центр Сучасної Культури у співпраці з мережею закладів The Spiceroom. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/03/03/725399_krivomu_rozi_proyde_kontsert.html

Spotify видалив 13% української III-музики, випущеної у 2025 році. – Ганна Задирайко

Про це повідомив сервіс NUAM, який займається відстеженням та дослідженням української музики. За його даними, з приблизно 35 тисяч ідентифікованих III-треків наразі недоступні для прослуховування лише 4,7 тисячі. У лютому 2026 року українські музиканти та III-генератори випустили 3657 нових III-треків. З них Spotify було видалено лише 40. До цього у вересні 2023 року, коли III набувало популярності та розповсюдження, керівник платформи Spotify Деніел Ек казав у інтерв'ю для ВВС, що не планує повністю забороняти контент, створений штучним інтелектом. III, на його думку, міг б стати зручним інструментом, подібним автотюну (інструмент, що покращує звучання голосу чи музики). Водночас платформа забороняє використовувати III для відтворення голосів реальних артистів без їхнього дозволу. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/spotify-vidaliv-ponad-13-ukrajinskih-shi-trekiv-vipushchenih-u-2025-roci-313597/>

Візуальні мистецтва

У мадридському Музеї Тиссена-Борнемісса відкрили виставку Яреми Малашука та Романа Хімея

У Мадриді презентували першу персональну виставку в Іспанії українських художників Я. Малашука й Р. Хімея. Експозицію «Педагогіки війни» представили ТВА21 Thyssen-Bornemisza Art Contemporary та Національний музей Тиссена-Борнемісса. Кураторка виставкового проєкту, що триватиме до 21 червня, – Чус Мартінес. Експозиція об'єднує чотири аудіовізуальні інсталяції, створені з початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. Докладніше:

<https://artslooker.com/u-madrydskomu-muzei-tyssena-bornemissa-vidkryly-vystavku-yaremy-malashchuka-ta-romana-khimeia/>

Евакуйована із Покровська скульптура «Оригамі Олень» вирушає у турне Європою. – Микита Кишиневський

Евакуйована з міста Покровськ скульптура «Оригамі Олень» художниці Ж. Кадирової вирушає у великий європейський тур. У березні артоб'єкт покажуть у Польщі, Австрії, Чехії, Німеччині, Бельгії та Франції. Скульптура стане головним об'єктом Українського павільйону на 61-й Венеційській бієнале. Крім самого артоб'єкта, глядачі побачать документальний фільм «ВПО», який зафіксував процес евакуації «Оленя» з Донеччини у 2024 році через наближення лінії фронту. Перша зупинка туру відбудеться 8 березня у Варшаві. Далі «Олень» поїде до Відня, Праги, Берліна, Брюсселя та Парижа. У кожному місті художниця та куратори проводитимуть дискусії про долю публічного мистецтва під загрозою знищення. Докладніше:

<https://shotam.info/evakuyovana-iz-pokrovska-skulptura-oryhami-olen-vyrushaie-u-turne-yevropoiu/>

Алевтина Кахідзе проведе перформанс у французькому музеї. – Анастасія Курінська

У Нантському музеї образотворчих мистецтв, у межах виставки «Рослини і люди», 19 березня відбудеться перформанс художниці А. Кахідзе. Докладніше:

<https://suspilne.media/culture/1254196-alevtina-kahidze-provede-pereformans-u-francuzkomu-muzei/>

Розмова з кураторами проєкту «Дім за зорею». – Анфіса Дорошенко

«Дім за зорею» – таку назву кураторка Н. Маценко дала виставковому проєкту, що відбувся два роки тому в Мексиці, в Музеї мистецтв Університету Гвадалахари. Тоді Маценко апелювала до поезії Б.-І. Антонича. Тепер «Дім за зорею» став імерсивною мультимедіальною відеоінсталяцією, в роботі над якою до Маценко долучилися куратори Ю. Єфанов і К. Пул. Проєкт було представлено на ЕХРО 2025 в Осаці у павільйоні Румунії, а також у Києві в

Українському домі та в Івано-Франківську у Промприладі. Незабаром «Дім за зорею», в якому використано роботи понад 30 українських художників, покажуть у Парижі. Докладніше:

<https://artslooker.com/rozmova-z-kuratoramy-proiektu-dim-za-zoreiu/>

У Києві відкриють виставку «Статус: безвісти. Стан: чекаю (люблю)» про родини зниклих військових

3 березня в Національному музеї Тараса Шевченка відкрито виставку «Статус: безвісти. Стан: чекаю (люблю)». Експозицію сформовано з робіт, створених рідними військових, які зникли безвісти. До виставки увійшли артоб'єкти, що народилися під час творчих зустрічей жінок – матерів і дружин, які живуть у стані очікування. У своїх роботах вони говорять про невизначену втрату, надію, пам'ять і збережене місце для тих, хто не повернувся. Проект реалізує ГО «Берегиня» за підтримки програми «Партнерство за сильну Україну». Ініціатива є частиною наряду роботи з підтримки родин зниклих безвісти. Сьогодні щонайменше 80 тисяч українських родин живуть із досвідом невизначеної втрати. Виставка покликана зробити ці історії видимими й створити простір для відкритої розмови. Докладніше:

<https://bit.ua/2026/03/u-kyyyevi-vidkryyut-vystavku-status-bezvisty-stand-chekayu-lyublyu-pro-rodyny-znyklyh-vijskovykh/>

«Полином поле поросло»: в Promprylad Art Center відкриється нова виставка

Проект, що експонуватимуться в Івано-Франківську, об'єднує роботи 12 українських митців та мисткинь: Б. Бунчака, С. Греха, О. Заливахи, П. Ковача (молодшого), А. Лелюк, О. Леня, В. Покиданця, В. Протосені, А. Саєнка, Е. Субач, С. Шахмурadowoї-Танської, Е. Шемсенідової. Кураторками та куратором виставки є випускниці та випускники Школи культурних компетенцій, яку минулого року започаткував Promprylad Art Center: П. Гоч, В. Грех, С. Кіт, А. Пасєка і Р. Храмцова. Докладніше:

<https://artslooker.com/polynom-pole-poroslo-v-promprylad-art-center-vidkryietsia-nova-vystavka/>

Виставки у Львові, на які варто встигнути цього тижня. – Наталка Горішня

Це виставковий проект В. Бажая під назвою «Детерміно» у Палаці мистецтв, нова серія робіт С. Савченка «Повернення додому» в Art Salon Veles і виставка «Відчуй» Н. Тітова у Домі Франка. Докладніше:

https://zaxid.net/vistavki_bazhaya_savchenka_ta_titova_yaki_skoro_zaktiyutsya_chomu_yih_varto_vidvidati_n1631692

Львів'ян запрошують на виставку художника-військового про Чорне море. – Олександра Бодняк

У Національному музеї імені Андрея Шептицького 27 лютого відкрилася виставка картин митця-військового С. Жалобнюка «Тут Україна: Чорне море». Побачити її можна до 12 квітня. Докладніше:

<https://zaxid.net/lvivyan-zaproshuyut-na-vistavku-hudozhnika-viyskovogo-pro-chorne-more-n1631724>

Львів: у музеї історії релігії стартує конкурс дитячого малюнка «Світло у фарбах»

Оригінали робіт передадуть захисникам як великодній знак вдячності й тепла, а їхні оцифровані версії стануть частиною банерної виставки в музеї. До участі запрошують дітей у трьох вікових категоріях: 6–9 років, 10–13 років, 14–17 років. Переможців визначатиме професійне журі. Урочисте відкриття благодійної виставки відбудеться напередодні Великодня. Докладніше:

<https://history.rayon.in.ua/news/1055436-lviv-u-muzeyi-istoriyi-religiyi-startuje-konkurs-ditiacogo-maliunka-svitlo-u-farbah>

У Харкові пройде художня виставка «Спокуса». – Олексій Содома

Виставка робіт мисткині В. Кафтан відкриється 8 березня в культурно-громадському центрі DRUK. Докладніше:

<https://lyuk.media/news/temptation-exhibition/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Які українські фільми вийдуть у кінотеатрах навесні 2026 року. – Марія Примич

Це: «Мавка. Справжній міф», «Коли ти розлучишся?», «На драйві» та «Кіллхаус». Докладніше про них:

https://kino.24tv.ua/ukrayinski-filmi-2026-shho-viye-kinoteatrah-vesnoyu-spisok_n3020988

Література. Книговидання

12 українських видавництв представлять книжки на Лондонській книжковій виставці

Україна представить національний стенд на Лондонській книжковій виставці, що відбудеться 10–12 березня в Лондоні. До події долучиться заступниця міністерки культури України Б. Лаюк. Докладніше:

<https://chytomo.com/12-ukrainskykh-vydavnytstv-predstavliat-knyzhky-na-londonskij-knyzhkovij-vystavtsi/>

В Україні запустили онлайн-каталог перекладів вітчизняних книжок 34 мовами світу

В Україні запрацював онлайн-реєстр книжок, перекладених іноземними мовами за підтримки держави. Translate Ukraine 2026 – це програма Українського інституту книги, що реалізується за сприяння Міністерства культури України і спрямована на підтримку перекладів творів української літератури іншими мовами. Проект охоплює період з 2020 року і налічує 326 видань, які вийшли у 47 країнах. Серед них найбільше перекладів з'явилося: польською – 50 видань, англійською – 36, болгарською – 29, німецькою – 26, словацькою – 18. Особливу увагу привертають не лише європейські переклади, а й поширення українського слова в арабських країнах (зокрема, «Кобзар» та

«Людина» О. Кобилянської), Індонезії та Монголії. Наразі каталог доступний у відкритому доступі для всіх, хто займається популяризацією української культури. Джерело:

<https://ktoday.com.ua/81493/v-ukrayini-zapustyly-onlajn-katalog-perekladiv-vitchyznyanyh-knyzhok-34-movamy-svitu/>

Музейна справа

Культурна дипломатія в серці Франції. – Юлія Дон

На площі перед мерією Парижа (Hôtel de ville) розпочала роботу масштабна експозиція під відкритим небом – «Скарби українських музеїв» («Trésors des musées d'Ukraine»). Ця виставка стала частиною великого мистецького сезону Voyage en Ukraine, покликаного відкрити Україну французькій аудиторії. Парижани, туристи та гості столиці отримали рідкісну можливість побачити високоякісні репродукції справжніх шедеврів із фондів провідних українських культурних інституцій. В експозиції представлено скарби Національного художнього музею України, Національного музею Тараса Шевченка, Національного музею імені Андрея Шептицького у Львові, обласних художніх музеїв Харкова, Одеси, Дніпра та Закарпаття. Центральне місце на стендах займають твори XIX–XX століть – саме того періоду, коли відбувалося активне формування сучасної української ідентичності. Аби продемонструвати глядачеві тяглість та глибину національної культури, виставка також включає вибрані шедеври епох Середньовіччя та бароко. Окрім естетичної складової, проєкт несе потужний політичний та гуманітарний меседж. Організатори прагнуть не лише закохати світ в українське мистецтво, а й нагадати про жахливі наслідки агресії росії, яку світова спільнота кваліфікує як культурний геноцид. У межах виставки оприлюднено приголомшливу статистику втрат України станом на кінець 2025 року: 133 музеї та художні галереї було вщент зруйновано або зазнали серйозних пошкоджень; понад 480 000 предметів мистецтва було цинічно викрадено або вивезено окупаційними військами. Проєкт реалізовано завдяки плідній співпраці з мерією Парижа (Ville de Paris). Виставка, що розгорнулася у самому серці міста, триватиме до 19 березня. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/81497/kulturna-dyplomatiya-v-serczi-francziyi/>

У Літературному музеї Дніпра презентували масштабну експозицію. – Юлія Дон

У стінах музею «Літературне Придніпров'я» відкрито виставку, що стала даниною пам'яті та шани Л. Ульяновій – архітекторки, художниці та педагогині. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/81372/u-literaturnomu-muzeyi-dnipra-prezentuvaly-masshtabnu-ekspozycziyu/>

Охорона культурної спадщини

Рейтарська – місто Ярослава чи територія під забудову? Вирішує Верховний Суд. – Ольга Балашова

«Нещодавно мій друг-архітектор, який викладає в Європі, сказав фразу, до якої я постійно повертаюсь: „Уяви, як виглядали б наші міста, якби першим інструментом архітектора була уважність до історій, які зберігають стіни”. Сьогодні в Європі існує виразний тренд: максимально зберігати й ревіталізувати наявні будівлі. Це більше не романтична позиція істориків архітектури – це мейнстрим прогресивної містобудівної політики. Мережа LINA Community, що об’єднує понад 30 провідних архітектурних інституцій Європи, формує нове розуміння професії: архітектура як суспільна практика відповідальності. Будівля в цій оптиці – не просто об’єкт нерухомості, а носій пам’яті, соціальних зв’язків і міської ідентичності. Тому ключове питання для девелопера, який поділяє цю логіку, звучить не „що збудувати?”, а „що вже існує і як це може жити далі?”. Збереження й адаптація розглядаються як екологічно раціональна стратегія, як спосіб підтримати безперервність міського життя і як політичний жест поваги до громади... Інша європейська ініціатива – HouseEurope! – формулює це ще пряміше: найекологічніша будівля – та, що вже стоїть. Реюз для них – не компроміс і не жест сентименту, а продумана кліматична стратегія. Кожен демонтаж – це викиди вуглецю, витрачені ресурси й втрачена енергія матеріалів. Цей зсув у мисленні очевидний для Європи. Але він майже непомітний для українських девелоперів. Тутешня логіка проста до примітивності: якщо це не архітектурний шедевр, можна розібрати. Максимум – залишити фасад. Думка про те, що пам’ять не зводиться до однієї стіни, здається їм зайвою. Саме така доля сьогодні загрожує будівлі Київського повітового земства на Рейтарській, 37, будинку, що був свідком становлення української державності. 4 березня колегія з п’яти суддів Верховного Суду має винести рішення у справі, де громада захищає своє право на історичну й культурну спадщину, а забудовник НЕСТ – своє право перебудувати пам’ятку так, як вважає за потрібне. Аж до фактичного руйнування. Так, ця будівля – не барокова перлина і не модерністський маніфест. Але саме тут працював перший орган місцевого самоврядування Києва... Для громади це місце зберігає пам’ять про один із найдраматичніших періодів української історії. І ця пам’ять живе не в фасаді, а в усьому тілі будівлі: у планувальній структурі, матеріалах і способі мурування, у співвідношенні об’ємів, у нашаруваннях перебудов, у підвалах і фундаментах з археологічними шарами, у документах і людських історіях, пов’язаних із цим місцем. Для забудовника ж це передусім комерційні квадратні метри, які мають стати „найдорожчими в Києві”. Громаді пропонують компроміс: залишити одну оригінальну стіну, яку, цитую: „можна буде торкатися руками”. Але спадщина – це не тактильний атракціон. У часи війни знищення власної історії стає промовистим політичним жестом. росія руйнує нашу спадщину ракетами. Ми ж ризикуємо втратити її рішеннями судів. 4 березня вирішується не лише доля однієї будівлі. Вирішується, чи залишиться наш Київ містом Ярослава, чи стане територією під забудову – складним випадком амнезії з підземним паркінгом». Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/reytarska-misto-yaroslava-chi-teritoriya-pid-zabudovu-virishuye-verhovniy-sud-313579/>

Не реконструкція, а інтерпретація: як розказати історію княжого Галича без втручання в автентичність. – Оріся Шиян

Вивчати і наочно розповідати історію складно, якщо не збереглося давніх замків і соборів. Однак при правильному й обдуманому підході переосмислення спадщини можливе без відбудови з нуля. У княжому Галичі обговорюють проєкт музеєфікації залишків фундаментів Успенського собору в Галичі, який є пам'яткою археології XII століття. Під час всеукраїнського симпозіуму експертка з управління спадщиною О. Жукова презентувала модель осмислення простору пам'ятки без жодного капітального будівництва чи новобудів. Докладніше:

<https://zaxid.net/uspenskiy-sobor-u-knyazhomu-galichi-yak-mozhna-vizualno-rozkazati-istoriyu-bez-vidbudovi-foto-n1631601>

Археологічна сенсація на Закарпатті, виявлено раніше невідому середньовічну фортецю. – Юлія Дон

Історична та археологічна мапа Західної України офіційно збагатилася новим унікальним об'єктом. Науковці Національної академії наук України офіційно підтвердили факт виявлення залишків кам'яного замку в одному з районних центрів Закарпатської області. Ця знахідка, яка десятиліттями залишалася прихованою від дослідників, уже встигла отримати статус головної сенсації поточного польового сезону. Історики припускають, що відкриття може докорінно змінити наше розуміння оборонної архітектури та системи укріплень регіону в епоху Середньовіччя. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/81362/arheologichna-sensacziya-na-zakarpatti-vyyavleno-ranishe-nevidomu-serednovichnu-forteczyu/>

Вандалізм

Біля львівського музею «Територія терору» вандал пошкодив виставку про загиблих військових. – Оріся Шиян

На території музею тоталітарних режимів «Територія терору», що працює у Львові на проспекті Чорновола, вандал зневажив пам'ять загиблих українських військовополонених. Інцидент трапився 28 лютого. Адміністрація музею звернулася в поліцію і передала необхідні докази для встановлення винних та притягнення їх до відповідальності. Докладніше:

<https://zaxid.net/vandalizm-u-muzeyi-teritoriya-teroru-28-lyutogo-shho-st-alosya-foto-n1631594>

Читання

Війна, любов і книжки. Що насправді читають українці. – Вадим Міський, Наталка Соколенко

До Всесвітнього дня письменника у подкасті «Медіуми» В. Курико, репортажистка у «Reporters», журналістка, редакторка та авторка документальних книг, розповідає про силу літератури під час війни, про те, що

читають українці і чому письменники не зникають, попри стрімкий розвиток нових медіа. А також – про повернення інтересу до української класики, запити від читачів тощо. Докладніше:

<https://detector.media/mediumy/article/248069/2026-03-03-viyna-lyubov-i-knyzhky-shcho-naspravdi-chytayut-ukraintsi/>

Кадри

Новим гендиректором Довженко-Центру став Ігор Гладун. – Дар'я Лобанок

І. Гладун – виконавчий директор Центру з 2022 року, а у грудні 2024 року його призначено в.о. генерального директора. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/novim-gendirektorem-dovzhenko-centru-stav-igor-gladun-313595/>

«Ми нікуди не йшли!»: росія повертається на Венеційську бієнале. – Анастасія Большакова

3 березня представник росії з питань міжнародних культурних обмінів і колишній міністр культури М. Швидкой підтвердив, що російський павільйон відкриється в травні 2026 року. «Хочу зазначити, що росія ніколи не залишала Венеціанську бієнале. Сама присутність нашого павільйону – незалежно від того, що там відбувається, чи то виставки наших латиноамериканських друзів, чи то розміщення освітнього центру для всієї Бієнале – означає присутність нашої країни в культурному просторі Венеції. Тому, оскільки ми нікуди не йшли, ми не „повертаємося”. Ми просто шукаємо нові форми творчої діяльності в нинішніх обставинах», – наголосив Швидкой. У павільйоні братимуть участь понад 50 молодих музикантів, поетів і філософів з росії та інших країн, зокрема, Аргентини, Бразилії, Малі та Мексики. «Це ще одне підтвердження того, що російська культура не ізольована, і що спроби „скасувати” її, які протягом останніх чотирьох років здійснювали західні політичні еліти, не увінчалися успіхом. Саме тому ми вирішили створити проєкт, в якому буде чути багатомовну поліфонію культур, які не вважають себе периферійними по відношенню до Заходу», – додав Швидкой. Виставка має назву «Дерево вкорінене в небі», й одну з її тем буде зосереджено на ідеї, що «політика існує в тимчасових вимірах, тоді як культури спілкуються у вічності». Як додає Швидкой, «вічність переважає над миттєвими турботами, культура – над політикою... на жаль, не всі здатні це зрозуміти». Планують нібито представити різні культури, щоб «зміцнити почуття міжнародної спільноти». Швидкой розповів, що керівництво бієнале продемонструвало готовність шукати компроміс щоб павільйон залишився відкритим: «Можуть бути введені різні санкції, і офіційним західним інституціям може бути заборонено співпрацювати з нами, але ніхто не може позбавити росію права на художнє самовираження». «Як правило, La Biennale di Venezia не приймає рішень щодо участі країн; країни самі вирішують, чи брати участь у бієнале. Хочу повідомити, що La

Biennale завершує роботу над списком учасників, який буде оприлюднено 4 березня», – написала керівниця відділу зв'язків із пресою Бієнале Крістіана Костанцо. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/rosiya-vpershe-z-2022-roku-bratime-uchast-u-veneciyskiy-biyenale-313592/>

Артем Пивоваров жорстко розкритикував американський гурт за вояж до москви. – Віолетта Луньова

Український шоубізнес обурений вчинком метал-гурту As I Lay Dying. Американські музиканти не лише вирушили на гастролі до РФ, а й цинічно хизувалися кадрами з Красної площі, заявляючи, як їм подобається в країні-агресорці. Докладніше:

<https://ktoday.com.ua/81479/artem-pyvovarov-zhorstko-rozkrytykuvav-amerykanskyj-gurt-za-voyazh-do-moskvy/>

У новому альбомі гурт Gorillaz використав російську мову. – Наталка Горішня

Одна з нових пісень Gorillaz містить фразу російською мовою. В альбомі «The Mountain», який вийшов 27 лютого, у треку «Delirium» звучить голос померлого поета та музиканта Марка Едварда Сміта. А на 2 хвилині 38 секунд композиції невідомий голос вимовляє російською: «Привіт, мене звати Влад, і я – зубна фея». Також у альбомі звучать ще п'ять мов: англійська, хінді, іспанська, арабська та йоруба. Гурт не коментував появу цього персонажа, проте серед авторів треку є якийсь Vlad. Українців у соцмережах обурило використання російської мови гуртом. Також обурення викликало й участь гурту у фестивалі Park Live 2026, який відбудеться в Алма-Ати (Казахстан). Виступ Gorillaz заплановано на 22 серпня. У соцмережах користувачі наголошують, що фестиваль організовує агентство, пов'язане з концертами для відкритих прихильників війни Росії проти України. Багато хто вважає Park Live російським заходом, який перенесено до Казахстану. Його головний спонсор – російська компанія «Яндекс», яку звинувачують у пропаганді та маніпуляціях новинами для легітимізації війни в Україні. У березні 2022 року Gorillaz підтримали Україну. Проте їхнє звернення звучало так: «Наша любов з вами, народ України, а також з тими, хто в Росії проти цієї безсенсовної війни». Докладніше:

https://zaxid.net/gorillaz_zapisali_frazu_rosiyskoyu_u_pisni_detali_skandalu_n1631744

У Польщі триває суд щодо можливої екстрадиції російського археолога Бутягіна до України. – Ганна Задирайко

Археолога та високопоставленого співробітника Ермітажу затримано 4 грудня 2025 року у Варшаві на підставі міжнародного запиту України, де його оголошено в розшук за підозрою в незаконних археологічних розкопках у тимчасово окупованому Криму, що спричинило руйнування культурної спадщини та збитки на понад 201,5 млн грн. В Україні за інкриміновані дії йому може загрожувати до п'яти років позбавлення волі. О. Бутягін через свого адвоката виступає проти екстрадиції та визнає, що після 2014 року проводив

розкопки в Мірмекії без дозволу України. Водночас він стверджує, що мав російські дозволи на польові роботи й відкидає звинувачення у нищенні культурної пам'ятки, а отже, підстави для екстрадиції є недостатніми. За його словами, в Україні він не зможе розраховувати на справедливий суд. Суд відхилив подані захистом клопотання, визнавши український запит на екстрадицію достатньо обґрунтованим для подальшого розгляду по суті. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/u-polshchi-trivaye-sprava-pro-ekstradiciyu-arheologa-butyagina-do-ukrajini-313587/>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm